

**Міністерство освіти і науки України
Полтавський державний аграрний університет**

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ

**IV Всеукраїнська науково-практична конференція
(7 грудня 2021 р.)**

м. Полтава 2021

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»: збірник матеріалів
IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (7 грудня 2021 р.)*

УДК 33: 167.1

А 43

Рекомендовано до друку вченою Радою факультету обліку та фінансів Полтавського державного аграрного університету (протокол № 3 від 22.11.2021 р.).

Редакційна колегія:

– **Аранчій В. І.**, кандидат економічних наук, професор, ректор Полтавського державного аграрного університету, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування;

– **Дорогань-Писаренко Л. О.**, кандидат економічних наук, професор, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень Полтавського державного аграрного університету;

– **Плаксієнко В. Я.**, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавського державного аграрного університету;

– **Зоря О. П.**, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Єгорова О. В.**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії та економічних досліджень Полтавського державного аграрного університету;

– **Остапенко Т. М.**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

– **Кубецька О. М.**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

Актуальні питання сучасної економічної науки : зб. матеріалів IV Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 7 грудня 2021 р.). Полтава : ПДАУ, 2021. 225 с.

До збірника матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні питання сучасної економічної науки» ввійшли результати міждисциплінарних теоретичних та прикладних досліджень актуальних проблем вітчизняної економіки.

Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не розділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

© Колектив авторів

© Полтавський державний аграрний університет

ОБЛІКОВІ АСПЕКТИ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ У БАНКАХ Тютюнник С. В., Левченко З. М., Дугар Т. Є.	114
ЕЛЕМЕНТИ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА Шабельник В. О.	117
УНІВЕРСАЛЬНІСТЬ ПРОФЕСІЇ «БУХГАЛТЕР» Швед К. Ю.	119
ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ В УКРАЇНІ Швед К. Ю., Бережна Д. Ю.	122
СЕКЦІЯ 3. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	125
ОСНОВНІ ЗАСОБИ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОСНОВА ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ Біловол А. В.	126
РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ Вранчан К. С., Чіп Л. О.	128
ПОТОЧНЕ ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ Возна Д. В.	131
ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА Ганженко С. Р.	133
ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА Гончар Є. О., ...	136
ФАКТОРИ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА Гребельна А. Д.	138
МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ Дубко В. В.	140
ФУНКЦІЇ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ Єгорова О. В., Воловик А. С.	142

ОБЛІКОВІ АСПЕКТИ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ У БАНКАХ

Тютюнник С. В.,

професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю,
к.е.н., доцент,

Левченко З. М.,

професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю,
к.е.н., доцент,

Дугар Т. Є.,

доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю,
к.е.н., доцент

Полтавський державний аграрний університет

Проведення безготівкових розрахунків регулюється нормативно-правовими актами Національного банку України. Відповідно до Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті від 21.01.2004 р. №22, безготівкові розрахунки – це перерахування певної суми коштів з рахунків платників на рахунки отримувачів коштів, а також перерахування банками за дорученням підприємств і фізичних осіб коштів, унесених ними готівкою в касу банку, на рахунки отримувачів коштів. Ці розрахунки проводяться банком на підставі розрахункових документів на паперових носіях чи в електронному вигляді [1]. Дана інструкція визначає загальні правила, форми і стандарти безготівкових розрахунків.

Учасниками безготівкових розрахунків є банки та їх філії, підприємства, фізичні особи та інші клієнти банку, з рахунків яких списуються або на рахунки яких зараховуються кошти. Клієнти мають право відкривати рахунки в будь-яких банках України відповідно до власного вибору, крім випадків, якщо банк не має змоги прийняти на банківське обслуговування або якщо така відмова допускається законом або банківськими правилами. Юридичні особи-резиденти, відокремлені підрозділи юридичних осіб – резидентів, нерезиденти – інвестори, іноземні представництва мають право відкривати рахунки для забезпечення своєї господарської діяльності. Фізичні особи мають право відкривати рахунки для здійснення підприємницької, незалежної професійної діяльності та для власних потреб. Банки мають право відкривати поточні, вкладні (депозитні) рахунки та рахунки умовного зберігання (ескроу) [2]: резидентам України (юридичним особам, їх відокремленим підрозділам, фізичним особам); нерезидентам України (юридичним особам, представництвам юридичних осіб в Україні, інвестиційним фондам та компаніям з управління активами, що діють від імені таких інвестиційних фондів, фізичним особам).

Поточний рахунок – рахунок, що відкривається банком клієнту на договірній основі для зберігання грошей і здійснення розрахунково-касових операцій за допомогою платіжних інструментів відповідно до умов договору та вимог законодавства України. Вкладний (депозитний) рахунок – рахунок, що відкривається банком клієнту на договірній основі для зберігання грошей, які

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»: збірник матеріалів
IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (7 грудня 2021 р.)*

передаються клієнтом банку в управління на встановлений строк або без зазначення такого строку під визначений процент (дохід) і підлягають поверненню клієнту відповідно до законодавства України та умов договору. Рахунок умовного зберігання (ескроу) – рахунок, що відкривається банком клієнту на договірній основі для зарахування на рахунок коштів та перерахування їх / видачі коштів готівкою у випадках, передбачених законодавством України, особі (особам), зазначеній (зазначеним) клієнтом (бенефіціару або бенефіціарам), а в разі надання бенефіціаром письмової вказівки банку - особі (особам), зазначеній (зазначеним) бенефіціаром, якщо це передбачено договором або повернення таких коштів клієнту за настання підстав, передбачених договором.

Клієнти мають право відкривати рахунки в будь-яких банках України відповідно до власного вибору для забезпечення своєї господарської/ підприємницької/інвестиційної/незалежної професійної діяльності/діяльності, яка не пов'язана з підприємницькою, і власних потреб. Банк не має права визначати та контролювати напрями використання коштів клієнтів та встановлювати інші, не передбачені договором або законом, обмеження його права розпоряджатися коштами на власний розсуд. Банки можуть списувати кошти з рахунків клієнтів тільки за дорученнями власників рахунків або розпорядженнями стягувачів, які повинні бути складені на відповідних бланках розрахункових документів. Банки можуть списувати кошти виключно в межах наявних на цих рахунках коштів або якщо договором між банком та платником передбачено їх приймання та виконання в разі відсутності чи недостатності коштів на цих рахунках. Списання коштів з рахунку платника, залежно від конкретного випадку, документально оформляється в банку платника розрахунковим документом. При оформленні безготівкових розрахунків розрахункові документи можуть складатися на паперових носіях та в електронному вигляді. Розрахункові операції оформляються такими видами платіжних інструментів: меморіальний ордер; платіжне доручення; платіжна вимога-доручення; платіжна вимога; розрахунковий чек; акредитив; інкасове доручення (розпорядження). За однотипними операціями банки можуть складати зведені меморіальні ордери. Для здійснення розрахунків клієнти банків самі обирають платіжні інструменти (крім меморіального ордера) і зазначають їх під час укладання договорів. На підставі інформації з розрахункових документів банк складає реєстри аналітичного обліку, в яких відображаються у вигляді дебетових і кредитових оборотів суми виконаним документом. Безготівкові розрахунки здійснюються з використанням платіжних рахунків шляхом перерахування коштів з рахунку платника на рахунок одержувача коштів.

Для обліку коштів на поточних рахунках суб'єктів господарювання використовується балансовий рахунок 2600 АП Кошти на вимогу суб'єктів господарювання. Для обліку коштів на поточних бюджетних рахунках клієнтів, які утримуються з бюджетів, використовуються балансові рахунки: 2520 П Поточні рахунки клієнтів, які утримуються за рахунок Державного бюджету України; 2541 П Кошти бюджету Автономної Республіки Крим та обласних

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»: збірник матеріалів
IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (7 грудня 2021 р.)*

бюджетів; 2542 П Кошти районних, міських, селищних та сільських бюджетів.

Облік коштів на поточних рахунках фізичних осіб ведеться на балансовому рахунку 2620 АП Кошти на вимогу фізичних осіб.

Облік коштів у розрахунках ведеться на балансових рахунках: 2526 П Кошти в розрахунках клієнтів, які утримуються за рахунок Державного бюджету України; 2552 П Кошти в розрахунках клієнтів, які утримуються за рахунок бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів; 2554 П Кошти в розрахунках клієнтів, які утримуються за рахунок районних, міських, селищних та сільських бюджетів; 2602 П Кошти суб'єктів господарювання за рахунками умовного зберігання (ескроу); 2622 П Кошти фізичних осіб за рахунками умовного зберігання (ескроу).

Найбільш часто розрахункові операції оформляються складанням платіжних доручень. Платіжне доручення – розрахунковий документ, що містить письмове доручення платника обслуговуючому банку про списання зі свого рахунку зазначеної суми коштів та її перерахування на рахунок отримувача [1]. Платіжні доручення застосовуються в розрахунках за товарними і нетоварними платежами: за фактично відвантаженою чи проданою продукцією (виконані роботи, надані послуги тощо); у порядку попередньої оплати; для завершення розрахунків за актами звірки взаємної заборгованості підприємств, які складені не пізніше строку, встановленого чинним законодавством; для перерахування підприємствами сум, які належать фізичним особам (заробітна плата, пенсії тощо), на їх рахунки, що відкриті в банках; для сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) до бюджетів та державних цільових фондів; в інших випадках відповідно до укладених договорів та чинного законодавства. Платник має право зазначати в платіжному дорученні дату валютування, яка не може бути пізніше 10 календарних днів після складання платіжного доручення. Банк платника не приймає платіжного доручення, якщо дата валютування визначена пізніше 10 календарних днів після складання платіжного доручення. Банк, що обслуговує отримувача, зобов'язаний зарахувати кошти на рахунок отримувача на початок операційного дня, який визначений датою валютування. Платіжне доручення від платника банк приймає до виконання за умови, що його сума не перевищує суму, яка є на рахунку платника.

Список використаних джерел

1. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затверджена Постановою Правління Національного банку України від 21.01.2004 р. № 22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04#Text> (дата звернення: 4.11.2021).

2. Інструкція про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків-резидентів і нерезидентів, затверджена Постановою Правління Національного банку України від 12.11.2003 р. № 492 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 01.04.2019 р. № 56). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1172-03#Text> (дата звернення: 4.11.2021).